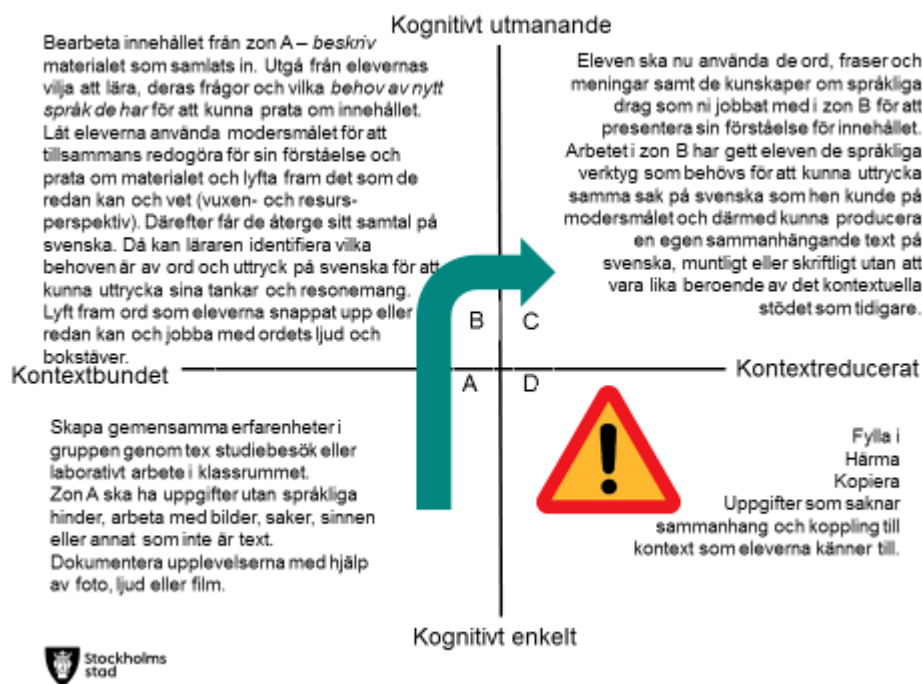

Cummins – Kontextuellt stöd och kognitiv utmaning.

Under senare delen av Praktisk kurs i grundläggande litteracitet har Jim Cummins stått i fokus för träffarna. Utgångspunkten har varit fyrfältaren som modell för planering av undervisning. Modellen bygger på förhållandet mellan en uppgifts kontextuella stöd och dess kognitiva utmaning. En ökning av kognitiv utmaning, samtidigt som det kontextuella stödet minskar, ger en progression i lärandet. Med kognitiv utmaning avses graden av tankemässig svårighetsgrad som eleven behöver använda för att tolka ett material och göra något nytt av det och inte bara återge det eller att producera språk. En förklaring av kontextuellt stöd är att kontexten är alla de samband mellan ämnesinnehållet och elevernas värld. Om undervisningen följer pilens riktning kommer eleven få goda förutsättningar att lyckas då förståelse i zon A lägger grunden för språkutveckling i zon B. Det är i zon B lärandet i huvudsak sker, våga uppehåll dig länge i den så att språket verkligen får prövas och utökas. Därefter kan du gå in i zon C där språket används i mer abstrakta kontextreducerade sammanhang.

Zon D vill vi undvika då uppgifter som hamnar i den rutan sällan gynnar elevens lärande. Övningar som inte kräver särskilt stor kognitiv insats och som dessutom helt saknar sammanhang och relevans för eleven har ingen positiv inverkan på språkutvecklingen.

Viktigt att komma ihåg är att det inte handlar om elevens kognitiva nivå utan graden av kognitiv utmaning i uppgiften som sådan. Det innebär att även elever i kurs A ska jobba i zonerna A-C men innehållet och karaktären på uppgiften skiljer sig naturligtvis radikalt från en på kurs D inom studieväg 1 och ännu mer från en kurs på någon av de övriga studievägarna.

Ytterligare beskrivningar av undervisning i zon A och B.

Zon A: Att skapa gemensamma erfarenheter kan innebära en mängd olika saker. Det är egentligen bara lärarens kreativitet som sätter gränser.

Aktiviteter i klassrummet:

- Titta på en film.
- Titta på konstverk eller andra bilder.
- Lyssna på musik, en inläst text eller annat ljudmaterial.
- Laborativt arbete; experiment, konstruktion, skapande arbete osv.

Aktiviteter utanför klassrummet

- Studiebesök på olika platser med relevant anknytning till temat.
- Aktiviteter av utforskande karaktär; ta reda på..., fråga x antal personer, fotografera eller filma något.
- Lektionsaktiviteter utanför klassrummet, tex lösa matematiska problem.

Zon B: Flerspråkighet som resurs, transspråkande, eller translanguaging, är ett användbart sätt för att i zon B sätta ljuset på vilka språkliga behov eleverna har. Genom att använda alla tillgängliga språk de har ger vi eleverna möjlighet att få uttrycka de kunskaper och erfarenheter de redan besitter. Tillsammans med andra elever som talar samma språk kan de utforska ämnet på ett språk de behärskar och därefter gå över på svenska.

Gruppen blir ett forum för att diskutera, resonera och förhandla om hur det som just yttrats på modersmålet kan sägas på svenska. Det gäller att hitta ord och uttryck som säger samma sak som uttrycket gör på modersmålet och för det krävs att eleverna får samtala.

Lärarens roll blir att fånga upp vad det är de försöker säga och bidra med ord och uttryck på svenska. Både ord på modersmålet och på svenska kan utgöra underlag för att koppla samman ljud med fonem och därmed utveckla skriftspråket.

Nedan finns fyrfältaren men med ett antal frågor i varje zon. Ta hjälp av frågorna i respektive zon för att reflektera över uppgiftens karaktär och om din planering i stort för att se att du följer modellens plan över arbets sätt. Bilden finns också i presentationen från träff 4.

